

حقوق تجارت ۲

حقوق شرکتهای تجاری

قواعد عمومی و اختصاصی، مطالعه تطبیقی

مؤلف

سعید جوهر

انتشارات دادنش

سرشناسه	جوهر، سعید، ۱۳۶۷ - johar, saeed
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام. Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	حقوق تجارت ۲: حقوق شرکت‌های تجاری / مولف سعید جوهر.
مشخصات نشر	تهران: دادبخش، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۳۲۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۱۹۴-۰۸-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
عنوان دیگر	حقوق شرکت‌های تجاری.
موضوع	شرکت‌های تجاری -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Trading companies -- Law and legislation -- Iran
موضوع	حقوق تجارت -- ایران
موضوع	Commercial law -- Iran
رده بندی کنگره	KMH1043
رده بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰۶۶
شماره کتابشناسی ملی	۶۱۸۴۰۶۱

www.ketab.ir

عنوان کتاب:	حقوق تجارت ۲: حقوق شرکت‌های تجاری
ناشر:	انتشارات دادبخش
مؤلف:	سعید جوهر
چاپ اول:	تابستان ۱۳۹۹
شمارگان:	جلد ۱۰۰۰
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۱۹۴-۰۸-۱
قیمت:	۵۰,۰۰۰ تومان

تهران. میدان انقلاب، کارگر شمالی، کوچه رستم، پلاک ۲۱
 ۰۲۱ - ۶۶ ۴۸ ۹۳ ۰۵ - ۶۶ ۴۶ ۲۸ ۵۶

dadbakhshlaw@gmail.com

حقوق این کتاب برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۷	 پیشگفتار
۱۹	 طرح کلی و تقسیم‌بندی مطالب
۲۱	 بخش اول: قواعد عمومی
۲۵	 فصل اول: شناخت شرکت تجاری و شرکت مدنی
۲۵	 مبحث اول: عقد شرکت مدنی
۲۷	 گفتار اول: عقد بودن شرکت مدنی
۲۷	 گفتار دوم: لزوم عقد شرکت
۳۰	 گفتار سوم: معوض بودن عقد شرکت
۳۱	 گفتار چهارم: اشاعه در مالکیت و اداره‌ی اموال مشترک
۳۱	 گفتار پنجم: هدفدار بودن فعالیت شرکتی
۳۳	 مبحث دوم: شرکت تجاری
۳۶	 مبحث سوم: نظریه‌ی قراردادی و تأسیسی شرکت تجاری
۳۷	 مبحث چهارم: تفاوت‌ها و شباهت‌های شرکت مدنی و شرکت تجاری
۳۹	 فصل دوم: عناصر اساسی شرکت
۳۹	 مبحث اول: شریک
۴۲	 مبحث دوم: آورده
۴۵	 گفتار اول: انواع آورده‌ها
۴۷	 گفتار دوم: نظام حقوقی آورده‌ها
۴۹	 مبحث سوم: شرکت در سود و زیان
۵۱	 گفتار اول: بررسی اصل تساوی در تقسیم سود و زیان در حقوق مدنی و تجارت
۵۱	 بند اول: حقوق مدنی
۵۳	 بند دوم: حقوق تجارت
۵۴	 گفتار دوم: اصل ثبات سرمایه و تأثیر آن بر شروط نابرابری

پیشگفتار

اشخاص برای برطرف کردن نیازهای خود، به مبادله‌ی کالاهای مازاد با یکدیگر پرداختند. توسعه‌ی جوامع مدنی و شهرنشینی، زمینه‌های شکل‌گیری حرفه‌ای به نام «تجارت» را فراهم کرد. شخص تاجر با استفاده از توان بالقوه‌ی خود، کالاهای مورد نیاز مردم را خریداری می‌کرد و آن‌ها را به فروش می‌رساند. با گسترش نیازهای بشر، توان بالقوه‌ی یک شخص، قادر به داد و ستد در جهان پیچیده‌ی تجارت نبود. اشخاص، مالکیت‌های خود را برای حضور در جهان تجارت کافی نمی‌دیدند. از طرف دیگر، فعالیت تجاری غالباً سودمند بود و اشخاص رغبت زیادی به آن نشان می‌دادند. در نتیجه، افراد مالکیت‌های خرد و ناچیز خود را در میان گذاشتند و توان مالی نسبتاً قدرتمندی ایجاد کردند و فعالیت شرکتی را سازماندهی کردند. ضرورت قاعده‌مند ساختن این شیوه از فعالیت تجاری و استفاده از شخصیت حقوقی که به علت فواید آن مورد استقبال واقع شد، باعث گردید که تأسیسی به نام «شرکت تجاری»^۱ ایجاد شود.

شرکت‌های تجاری، بارزترین و عملی‌ترین مصداق شخصیت‌های حقوقی هستند. برخی از صاحب‌نظران تشکیل شرکت‌های تجاری را از اختراع ماشین بخار مهم‌تر دانسته‌اند و دلیل این اهمیت چیزی جز کارکرد شگرف این شخصیت حقوقی در عالم تجارت نیست. رونق اقتصادی، جلب سرمایه‌های خرد و تشکیل سرمایه‌های عظیم، به گردش در آوردن چرخ‌های صنعت و... از جمله‌ی این کارکردهاست. شرکت‌های تجاری را «اشخاص حقوقی تجاری» یا «تجار حقوقی» می‌نامند. علت گرایش اشخاص حقیقی به تشکیل شرکت‌های تجاری که واجد شخصیت حقوقی هستند، تفکیک بین دارایی شخصی و شرکتی و ایجاد امنیت برای شرکاست. برای مجموعه‌ای که با حقوق اشخاص ثالث

درگیر است و آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در سطح کلان می‌تواند اقتصاد کشورها را متحول کند، باید قواعد و مقررات دقیقی توسط قانونگذار پیش‌بینی شود. در قانون مدنی ایران، از ماده‌ی ۵۷۱ تا ۵۸۸ به‌طور اختصاصی به قواعد مربوط به عقدی معین به نام «شرکت» پرداخته است که می‌توان از این مقررات کلی در موارد اجمال و نقص قواعد تجاری استفاده‌ی شایسته کرد و خلاهای قانون تجارت را به این وسیله پُر کرد. از مجموع ۸۲۷ ماده‌ی قانون تجارت ایران، ۴۳۹ ماده به قواعد شرکت‌های هفت گانه‌ی قانون تجارت اختصاص یافته است که البته به این جمع، باید قواعد ورشکستگی را نیز که در بیشتر موارد در مورد شرکت‌های تجاری اجرا می‌شوند، اضافه کرد. از طرف دیگر قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰ و اصلاحات بعدی را هم باید به این مجموعه افزود. در قوانین دیگر نیز قواعدی در راستای قاعده‌مند ساختن این بخش عظیم از حقوق تجارت وجود دارد. از جمله قانون آیین دادرسی مدنی در باب صلاحیت طرح دعوا، قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب دوم خرداد ۱۳۱۰ هجری خورشیدی، قانون اداره‌ی تصفیه‌ی امور ورشکستگی مصوب ۲۴ تیر ۱۳۱۸ و آن جمله‌اند که در این کتاب بررسی خواهد شد. ارائه و بررسی قواعد عمومی برای شرکت‌های تجاری به صورتی که در خصوص تمامی شرکت‌ها قابلیت اجرا داشته باشد، با توجه به تنوع شرکت‌ها و وجود تمایزات اساسی بین آن‌ها دشوار است. در این مجموعه تلاش شده است قواعد عمومی قابل اجرا برای همه شرکت‌های تجاری صرف‌نظر از نوع آن‌ها بررسی شود و نیز قواعد اختصاصی هر یک از شرکت‌های هفت گانه‌ی قانون تجارت مورد تدقیق قرار گیرد.

با عنایت به این که این مجموعه مانند هر آنچه ابنا‌ی بشر نوشته و تصنیف کرده‌اند، خالی از ایراد و اشکال نیست، از خوانندگان محترم و ارجمند این کتاب تقاضا می‌کنم نظرها و پیشنهادهای خود را از سر بزرگواری به اطلاع نویسنده برسانند.

Saeed.johar@yahoo.com